

25. juuli 2024

Lahend nr 2327/20 - õigus kohtupidamisele

Couso Permuy vs. Hispaania

Artikkel 6

Asjaolud

2003. aastal hukkus kaebaja vend, Hispaania kodakondsusega kaameraoperaator, tankilasuga, mille USA sõjaväelased tulistasid tema hotelli pihta Bagdadis. Kaebaja vend kajastas sõjalist sissetungi Iraaki. Samal aastal algatati Hispaanias kriminaalmenetlus, mis hõlmas tsiviilhagi hüvitise saamiseks, pärast seda, kui kaebaja ja teised ohvri sugulased esitasid kriminaalkaebuse kolme USA sõjaväelase vastu, kes kõik kaasati sellesse menetlusse tsiviilkostjatena.

2003. aastal kehtis Hispaanias institutsiooniseaduse nr 6/1985 artikkel 23 lõige 3, mis andis Hispaania kohtutele piiramatut jurisdiktsiooni menetleda väljaspool Hispaania territooriumi toime pandud raskeid kuritegusid. 2009. aastal muudeti seda sätet, piirates Hispaania kohtute üldist jurisdiktsiooni selliste kuritegude puhul, nõudes seost Hispaaniaga. Kuna ohvri Hispaania kodakondsust peeti piisavaks seoseks, jätkus käesolev menetlus. 2014. aasta märtsis kehtestati veel üks seadusandlik reform – institutsiooniline seadus 1/2014. Reformi kohaselt võis välisriikide kodanike poolt väljaspool Hispaaniat toime pandud väidetavate sõjakuritegude eest vastutusele võtta üksnes juhul, kui viimased viibisid Hispaania territooriumil - ohvri kodakondsus ei olnud enam piisav seos. Uus seadus sisaldas üleminekusätet, mis nägi ette, et menetluses olevad kohtuasjad peatatakse selle jõustumise ajaks ajutiselt, kuni uued kriteeriumid on täidetud. Kuna käesoleva juhtumi menetlus ei vastanud uutele kriteeriumidele, siis Hispaania kohtud leidsid, et neil ei ole enam pädevust jätkata kaebaja venna tapmise uurimist. Seega menetlus lõpetati.

EIK-sse pöördudes tugines kaebaja artiklitele 6 ja 13.

EIK seisukohad

Artikkel 6-1

EIK märkis, et Hispaanias menetlus käesolevas asjas lõpetati. Piirangu õiguslikuks aluseks oli uus institutsiooniseadus 1/2014. Selle seaduse seletuskirja kohaselt oli reformi eesmärk kooskõlas seaduslikkuse põhimõttega ja õiguskindluse tugevdamisega selgelt määratleda juhtumid, mille puhul Hispaania kohtute pädevuses on uurida väljaspool Hispaania territooriumi toime pandud kuritegusid. Sellega seoses leidis EIK, et eksterritoriaalne jurisdiktsioon on erandlik ja seda tuleb hoolikalt kindlaks määrata. Valitsus oli ka juhtinud tähelepanu siseriiklike kohtute ülekoormamise ohule. Lisaks jõudis konstitutsioonikohus kaebaja *amparo* kaebuse rahuldamata jätmisel järeldusele, et vajadus, et välismaal toime pandud kuritegude väidetavad autorid viibiksid füüsiliselt Hispaania territooriumil, et tunnustada Hispaania jurisdiktsiooni selliste kuritegude suhtes, oli suunatud tõhususe tagamisele kriminaalmenetluses. EIK leidis, et neid põhjuseid võib koos käsitleda ülekaaluka avaliku huvi põhjusena.

EIK lisas, et Hispaanias lõpetati menetlus alles pärast Hispaania ülemkohtu esimest otsust teistes menetlustes, kus tõlgendati institutsioonilise seadusega 1/2014 kehtestatud uusi nõudeid ja selle mõju pooleliolevatele kohtuasjadele, mis oli algatatud varasema õiguse alusel. Ülemkohtu arvates oli artikli

¹ Lühiülevaates kajastatud lahendite valiku aluseks on EIK enda otsingumootoris avaldatud Legal Summary'd.

23 lõike 4 uus sõnastus ja institutsioonilise seaduse 1/2014 üleminekusäte tähendanud, et Hispaania kohtute pädevust saab kinnitada ainult juhul, kui väidetavad toimepanijad viibivad Hispaanias.

EIK ei näinud põhjust kalduda kõrvale siseriiklike kohtute tõlgendustest kohaldatava õiguse kohta. Nende tõlgendus vastas vaidlusaluse seaduse eesmärgile ja see oli kostjariigi kaalutlusruumis. Lisaks ei väitnud kaebaja, et tal oleks olnud takistusi, mis oleks tal takistanud esitada tsiviilhagi väljaspool kriminaalmenetlust.

EIK ei tuvastanud antud asjas artikkel 6-1 rikkumist.

[Lahend](#) (inglise keeles)

[Kokkuvõte](#) (inglise keeles)

25. juuli 2024

Lahend taotluste nr 63664/19, 64450/19, 24387/20, 24391/20 ja 24393/20 kohta - õigus eraelu austamisele

M.A. jt vs. Prantsusmaa

Artikkel 8

Asjaolud

Kohtule olid kaebuse esitanud 261 erinevast rahvusest meest ja naist, kes tegelesid prostitutsiooniga. Nad kaebasid täiskasvanute seksuaalsuhete kriminaaliseerimise üle. Nad väitsid, et see ohustab tõsiselt nende füüsilist ja vaimset puutumatumust. Siseriiklikul tasandil ei olnud nende kaebused neile edukad.

EIK-sse pöördudes kaebasid nad selle üle, et Prantsusmaa õigusaktid, mis kriminaliseerivad seksuaalsuhete ostmist isegi erakohas nõusoleku andnud täiskasvanute vahel, ohustavad tõsiselt prostitutsiooniga tegelevate isikute füüsilist ja vaimset puutumatumust ja tervist ning, et see rikub radikaalselt neile artiklist 8 tulenevat õigust eraelu austamise vastu, kuivõrd see hõlmab õigust isiklikule autonoomiale ja seksuaalsele vabadusele.

EIK seisukohad

Artikkel 8

EIK märkis, et prostitutsiooniga seotud probleemid tõstatavad väga tundlikke moraalseid ja eetilisi küsimusi ning, et liikmesriikides puudub selles osas endiselt üldine konsensus. Samuti puudub ühtne konsensus ja arusaam erinevatel rahvusvahelistel organisatsioonidel, kes seda küsimust uurivad, kuidas prostitutsioonile kõige paremini läheneda.

Seejärel märkis EIK, et seksuaalaktide ostmise üldise ja absoluutse kriminaliseerimise kasutamine inimkaubanduse vastu võitlemise vahendina on praegu tulise arutelu teemaks, mis on tekitanud arvamuste erinevused nii Euroopa kui ka rahvusvahelisel tasandil, ilma selge seisukoha esile kerkimiseta.

EIK järeldas, et siseriiklikud ametivõimud ei ületanud oma kaalutusõigust vaidlusaluse keelu kehtestamisel, kuivõrd see tulenes demokraatliku protsessiga saavutatud tasakaalust kõnealusel ühiskonnas. Keelu kehtestamisel oli arvesse võetud erinevaid kaebajate poolt käesolevas asjas tõstatatud probleeme.

EIK ei tuvastanud artikkel 8 rikkumist.

Sellegipoolest rõhutas EIK, et siseriiklikud ametiasutused on kohustatud oma lähenemisviisi pidevalt kontrollima, eriti kui kehtestatud keeld on absoluutne.

EIK ei tuvastanud artikkel 8 rikkumist.

[Lahend](#) (prantsuse keeles)

[Kokkuvõte](#) (inglise keeles)